

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHKIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v tuzemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predač 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenje, Delavski dom. — Rokopis se ne vrača. — Nebrankirana pisma se ne sprejema. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0,50

Štev. 75 • Maribor, sobota, dne 6. avgusta 1938 • Leto XIII

Rekli bodo, da hujskamo

Toda mi smo za pozitivno delo!

Moderni diktatorski režimi se postavljajo enostavno na stališče, da ne sme nihče imeti svojega mnenja in ne zahtev, ki niso v skladu z njih politiko. Samo misel, beseda, pa že zasučejo ključ za tvojim hrbtom, češ, da si revolucionar, upornik, sovražnik domovine itd. Lahko te vodijo pri tem najboljša pamet, najboljši namen in zdrav razum.

Če si lačen, moraš potrpeti; ne smeš godrnjati ali celo pripovedovati, kaj naj se stori, da boš imel kruha. Bedak si, ker ne veš, da oseba, da ti niti v poštev ne prideš, kjer so višji gospodarski interesi na tehtnici, ki jih pa ti ne umeš in ti jih tudi nihče ne skuša pojasniti. Noče, in ti ne smeš zahtevati pojasnil, kaj šele, da bi ti dajal nasvete, zahteval zase to, kar misliš, da ti je potrebno ali da ti pripada.

Ježiš se, mrmraš, morda stiskaš celo pest. Toda nič ti ne pomaga, ker nisi zaveden, ker nisi morda niti organiziran v organizaciji, ki se bori za boljše socialne razmere.

Lačni in nagaj potrebujejo organizacijo, potrebujejo razum in izobrazbo, da se bodo znali boriti za svoje pravice. Tedaj bodo pa tudi vsi oni, ki danes odklanjajo glas bednih, vpoštvali glas organizirane moči, kar bo v prid onim in tem. Stiskanje pesti je nevarno, le delo, pozitivno delo vseh je koristno vsem in je zato potrebno.

To načelo naj bi že vendar zmagal tam, kjer še ni!

Za zvezo med Poljsko in nordijskimi državami

Poljski zunanji minister Beck v zadnjem času mnogo potuje po nordijskih državah in vodi živahno akcijo za sklenitev mirovnih pogodb. Ustvaril bi rad takozvani mirovni pas od Severnega Črnega morja. Pogodbe med Poljsko in Severnimi državami bi naj služile svetovnemu miru in bi te države tudi podpirale stremeljenja Zveze društv narodov, ki bi se pa morala reorganizirati, ker baje pod sedanjimi razmerami ne more izvrševati svojega poslanstva.

Notranji minister dr. Korošec v Šoštanju

Vabilo v stranko JRZ

V nedeljo je govoril dr. Korošec v Šoštanju. Rekel je, da obhajamo 20-letnico obstoja države.

Rekel je, kakor poročajo listi, med drugim:

V notranji politiki ni momentano nič novega, vendar vidimo vsi, ki znamo poslušati in videti, da se pripravlja nekaj novega v notranji politiki...

Hrvatij pojdete v Beograd, da si osebno ogledate opozicijo. Dan odhoda še ni točno določen, ker v Zagrebu ne vedo, kaj bi odpeljali in v Beogradu ne vedo, kaj jim prinesejo iz Zagreba. Vlado vodi dr. Maček sam. To je res zanimivo. Menim le, da dr. Maček ne bo ustavil svoj vlak na prvi postaji. V doglednem času se pa vlak vendar ustavi na pravi postaji, kjer ga počaka večina Srbov, večina Slovencev in večina muslimanov. To, mislim, je prava družba za Hrvate.

Sovjetska Rusija pazno zasleduje razvoj dogodkov, ki so v zvezi s čehoslovaškim vprašanjem. Moskva si ne obeta mnogo od Runcimanovega posredovanja.

Država in socialisti

Ob 20-letnici Jugoslavije je prav in pošteno, da se spominjamo, kaj nam je bila država v minulih letih in kaj želimo, da bi nam bila. Če voščimo prijatelju god, mu s tem želimo srečo, obene pa že tudi računamo z njegovim prijateljstvom. Vsaj to, če ne več!

In, kadar slavimo jubilej države, ji tudi želimo dobro in srečo. Ker smo pa država državljani, izrekamo ob nje godu dobro in srečo sami sebi.

Pojmi o državi so res različni. Danes to zlasti lahko opazujemo, ko se nekatere države vdajajo praznim in abstraktnim frazaz ali pa diktaturam posameznih družabnih plasti, ki potem državo in državljane izkoriščajo v eksploatacijske ali hegemonistične namene. V teh državah ni več državljanov in njih inicijative. Inicijativa prihaja od nekod, državljani pa morajo molčati in služiti kakor v dobi suženjstva ali v srednjem veku. Tu niso v državi več državljani, ampak le neka individualna volja, državljani pa niso niti več plane toidi, ker ne morejo in ne smejo imeti ne volje ne inicijative.

Rekli smo, da so država državljani. Ti državljani so sestavni deli, enakovredni in enakopravni. Imajo svoje

zdrave misli in inicijative, ki jih hočejo uveljaviti v državi, ker so do tega opravičeni. Toda ne le opravičeni, celo naravni nagon jih sili k temu, da v državi sodelujejo v dobro in srečo skupnosti. Zato voščijo državi za god.

Po prevratu se je naša država konstituirala precej demokratično. Tega ne more nihče zanikavati. Poznejših dogodkov pa je bilo, žal, krivo različnih prekanj in napetosti neumevanje ustave morda na vseh straneh. Ob popolni uvidevnosti bi bila razna nesoglasja prav lahko dosegla milejšo obliko in takozvani — bratski sporazum.

Delavstvo ne more imeti interesa na tem, da država ne bi obstajala. Nasprotno, smatramo, da je država, ki jo je rodil razvoj, dolžna poskrbeti za to, da postanejo razmere v njej take, da bodo državljani v njej zadovoljni socialno in politično, zlasti pa se jim mora nuditi prilika, da bodo sodelovali. Predpogoje za to zahteva socialistično delavstvo ob 20-letnici države.

Predpogoji niso neznanj. Socialistično delavstvo je te vedno in povsod povedalo in zagovarjalo. In če jih ob tej priliki ponovimo, storimo to samo za-

radi tega, ker so važni za državljane in s tem za državo.

Ponovimo kratko glavne zahteve. Predvsem zahtevamo demokracijo.

V tej zahtevi so zapopadene naše zahteve minimalnega programa: svoboda tiska in besede, svoboda zborovanja, svoboda koalicijske, svoboda mnenja in izražanja, svoboda sodelovanja v politiki in gospodarstvu, popolna enakopravnost, samoodločevanje v socialnih institucijah, direktna, tajna in proporcionalna volilna pravica v politične in nepolitične ustanove, zadostno socialno zavarovanje in zadostno zaščito varnosti delavcev itd. To so zahteve, ki jih delavstvo izraža ob tej priliki, ker je prepričano, da bo država šele tedaj izpolnila svojo nalogo napram državljanom, to pa je napram državi - družbi.

Vsi ti problemi so prav za prav politični, čeprav imajo drugačno ime. Zato je in ostane naša temeljna zahteva popolna politična svoboda in enakopravnost ne le v teoriji ampak tudi v praksi.

Če pojdemo na to pot, če se to izvrši potem naše voščilo za 20-letnico rojstva ne bo brezuspešno.

Ne bo! Samo to želimo ob tej priliki kot socialisti.

Angleško posredovanje v Pragi

Lord Runciman v Pragi

Lord Runciman, ki hoče intervenirati v čehoslovaškem manjšinskem vprašanju, je prispel v sredo v Prago. Časnikarjem ni hotel dajati pojasnil, skliceval se je na izjave Chamberlaina. Zahvalil se je za prijazni sprejem v javnosti ter rekel, da je prijatelj vseh in nikogar sovražnik.

Runciman ima namen študirati vprašanja srednje Evrope ter upa, da je bo razčlenil. Apelira pa na vse, da pokažejo dobro voljo za rešitev miru, zlasti tudi na tisk.

Runciman se predstavi najprej predsedniku republike dr. Benešu, potem zunanjemu ministru dr. Kroftu in pred-

sedniku čehoslovaške vlade dr. Hodži.

Zanimivo pri tem posredovanju je, da se krkonoško nemško prebivalstvo silno veseli prihoda posredovalca, ker ne mara vojne in ne politično-geografično izpremembo. Ta moment utegne posredovanje olajšati, ker se morajo henleinovci zavedati, da večina krkonoških Nemcev ni z njimi.

Lord Runciman meni, da se bo mudil v čehoslovaški republiki kake tri mesece, če hoče resno izpolniti svojo misijo. Prepričan pa je tudi, da bo v svojem posredovanju, ki je jako komplicirano, naletel na marsikatero težkočo.

Francoška učiteljska zveza za Čehoslovaško

Ne suženjstva, ne vojne!

V Nantesu v Franciji se je vršil kongres francoske strokovne organizacije učiteljev in učiteljic. Zveza ima 110.000 članov. Na kongresu je bilo več sto delegatov. Glavni tajnik zveze je ostro govoril proti vojni ter soglašal s stališčem francoske vlade glede čehoslovaškega vprašanja. Zabraniti hočemo

vojno in prepričati grozeče besede. Odločno smo proti onim, ki vedno kažejo zobe. Mir je treba braniti dan za dnem in je vreden, da ga branimo in žrtvuemo zanj. Ne zahtevamo od vas, da zbirate med suženjstvom ali vojno, mi ne maramo ne suženjstva ne vojne.

Rusi ponovno zavzeli hrib Čangkufeng

Vendarle pogajanja z Japonci?

Ruska vojska je te dni ponovno zavzela hrib Čangkufeng, na rusko-mandžursko-korejski meji, s katerega jo je pregnala japonsko-mandžurska armada. Sovražnosti se nadaljujejo. Trdi se pa, da je japonska vlada predlagala ustavitev sovražnosti in pogajanja.

Vojna z Rusijo Japonci ne gre v račun. Na dve fronti se po enoletni vojni s Kitajsko Japonska ne more več boriti. Spričo teh dogodkov bo Anglija posredovala v sporu med Rusijo in japonsko, ker bi po mnenju Anglije ta vojna nedvomno povzročila tudi vojno v Evropi, ki se ji je pa treba izogniti.

Japonski listi pa groze dalje s terorjem. Japonska direktno odklanja posredovanje. Rusija pravi, da ne namerava pričeti vojne, branila bo pa svojo mejo in zagotovila nje varnost, če ne bo šlo drugače, tudi z orožjem.

Horty pojde v Nemčijo

Hitler je povabil ogrskega državnega upravitelja Horthyja v Nemčijo kot svojega osebnega gosta. Horthy bo potoval v Nemčijo dne 22. avgusta t. l. Obisk je političen.

Za balkanski sporazum

V Bolgariji so se vršile velike manifestacije, ko je bilo razglašeno, da je Bolgarija pristopila k Balkanski zvezi. Bolgarski narod je hotel s temi manifestacijami pokazati, da je za mir s svojimi sosedi. Svobodno oboroževanje, ki ga je s tem dosegla Bolgarija, pa bi lahko postalo tudi nevarno za svetovni mir, če bi v Bolgariji za naslednje mesec...

Štiri milijone brezdomincev

Za londonski begunski odbor izdelana statistika pravi, da je v Evropi okoli štiri milijone brezdomincev.

Od teh je Rusov 1.500.000, Armencev 350.000 in okoli 250.000 drugih narodnosti. Emigrantstvo je torej že kar prisilno preseljevanje narodov.

Mednarodna konferenca za zaščito političnih beguncev

ki se te dni vrši v Londonu, nadaljuje z razpravami, ki so se pričele že na konferenci v Evianu. Sklenjeno je bilo, da se osnuje stalni begunski urad in je bil za predsednika izvoljen angleški delegat lord Winterton, za ravnatelja pa znani ameriški pravnik George Rubly.

Med italijanskim fašizmom in katoliško akcijo se v zadnjem času opaža silna napetost. Pričakovati je, da bo prišlo med obema tabo-roma do resnega spopada. Cerkev očitno ne bo deležna več zahvale za usluge, ki jih je storila s svojim zadržanjem fašizmu.

Korporativni parlament dobi Italija 1. 1939. Volitve bodo odpravljene, ker bodo poslanci samo prvi funkcionarji stranke in prisilnih združenj. Fašizem pravi, da so volitve predraga reč in razen tega po nepotrebnem razburjajo duhove.

Republikanska ofenziva traja z uspehom

na desnem bregu reke Ebro

Po sedemdnevni ofenzivi so prodrli republikanci doslej na 45 km dolgi fronti 35 km globoko v od sovražnika zasedeno ozemlje.

Teruel—Sagunto

(ob morju).

Na tej fronti so koncentrirali nacisti vse sile in se na vso moč trudili, da bi prodrli do Sagunta in potem naprej proti Valencijski. Sedaj se je položaj tod docela izpremenil. Republikanci so pričeli s protinapadi in zavzeli že doslej precej pozicij, ki so jih v teku dolge ofenzive zavzeli nacisti.

Ofenziva republikancev zapadno od Teruela

Med tem se je pričela iznenada razvijati ofenziva republikancev zapadno od Teruela, v gorovju Montes Universales in Sierra de Albarracín.

Na zapadnih pobočjih gorovja Montes Universales so republikanci zavzeli hrib Muela de San Juan (1610 m), kjer izvira reka Tajo.

Tod in v gorovju Albarracín so imeli nacisti izgrajene svoje postojanke že od početka državljanske vojne. Med gorovjem Montes Universales in Albarracín prodirajo republikanci po do-

lini reke Guadalaviara, ki teče proti vzhodu in potem mimo Teruela. Ta ofenziva republikancev, združena z prodiranjem na Ebru, je precejšnjega pomena, zlasti, ker večje nacistične sile ni mogoče odpoklicati in vreči proti Gandezi ob Ebru. Narobe, Franco mora na ta ogroženi predel fronte, zapadno od Teruela privedi ojačenja, kar je pa spričo težavnega goratega terena zelo otežkočeno.

Ako bi se republikanec posrečilo, da prodirajo dalje preko Gandeze in obnem Teruelu, potem bi se lahko zgodilo, da bi morali nacisti izprazniti vse ozemlje, ki leži vzhodno od Teruela in reke Guadalonpe, ki se izliva v Ebro, torej vse ozemlje do Sredozemskega morja.

Republikanska akcija je najboljši dokaz za to, da odpor republikancev ni zlomljen.

6 nacističnih letal

so sestrelili republikanci ob Ebru, dne 2. t. m., sami pa so izgubili 2 lovski letali.

Anglija ne namerava izvajati ta pakt vse dotlej, dokler se ne reši špansko vprašanje.

Pogajanja za združitev delavske neodvisne stranke z angleško laburistično stranko, ki se že dalje časa vodijo, lepo napredujejo in je pričakovati, da se bodo pristaši neodvisne delavske stranke vrnili v svojo matično organizacijo.

Italijanski odbor za oboroževanje je izdelal nov program za veliko oborožitev vseh italijanskih vojnijskih armad, na kopnem, morju in v zraku. Za to oborožitev bo Italija potrebovala ogromne finančne zneske, ki jih bo dobila z novimi davki.

Avstrijske novice

V kaznilnici Garsten so trije nacisti prestajali kazen zaradi atentata z razstreljivom. Ob »aršlusu« so bili izpuščeni in so postali SS-vojniki. Prišli so nazaj v kaznilnico, aretirali upravnik kaznilnice in ga neznanokam odvedli. Ker tri mesece ni bilo o njem glasu, je žena vprašala naravnost pri tajni državni policiji, kje da se mož nahaja. Dobila je odgovor, da je njegovo bivališče za sedaj neznan.

Gradec je dobil častni naslov »mesto narodnega podviga«. Štajerski gauleiter se je za izredno najvišjo čast zahvalil v prekičevskih besedah. Naslov je časten in niso z njim zvezane nobene druge ugodnosti. Vendar so na zadnjih dunajskih propagandnih shodih dunajski nacisti, ki so nepoboljšljivi nergači, nevoščljivosti odrekli Gradcu pravico do tega naslova, češ da se je boril samo z besedami. Zahtevali so, naj se tudi Dunaju podeli časten titel. Predlagali so, naj se Dunaj imenuje »mesto borcev za svobodo«.

Hugo Breitner, bivši socialnodemokratski finančni referent dunajske mestne občine se je preselil v Ameriko. Ob njegovem prihodu v New York objavljajo ameriški časopisi občirna poročila o velikem delu, ki ga je izvršil na Dunaju za dunajsko delovno in revno delavstvo od prevrata do leta 1934. Ni zidal na Dunaju luksuznih stavb, pač pa je dal sezidati nad 50 000 zdravih in udobnih delavskih stanovanj in celo vrsto stavb in zgradb za socialne, zdravstvene, kulturne in športne namene. Vse te zgradbe ostanejo trajni spomeniki dunajskega socialističnega občinskega gospodarstva. Denarna sredstva za vsa ta velika javna dela je Breitner dobival iz tekočega občinskega gospodarstva in s predpisom primernih davkov, ki delavskih in revnih slojev niso obremenjevali. Občine ni nič zadolžil. Vršil je praktično socializacijo. Še posebno pa mu je šteti v čast, da v soc. demokratičnem občinskem gospodarstvu, kljub temu da je šlo za milijarde dinarjev, ni bilo nobene korupcije. Ko so prišli Dollfusovi ljudje na dunajski magistrat, so pretaknili vse, pa niso našli najmanjše nerednosti.

Doma in po svetu

Centralna seja Jugoslovanskega novinarskega združenja se bo vršila v nedeljo, dne 7. t. m. v Mariboru. Ob tej priložnosti bodo novinarji ogledali Mariborski teden in razstavo ter aero-miting na Teznu.

333 novih zgradb v vrednosti 128 milijonov dinarjev je bilo zgrajenih lansko leto v Beogradu. V prvi polovici letošnjega leta pa 188 novih stavb, ki so veljale 78 milijonov dinarjev. Gradbeno podjetnost torej v Beogradu še narašča.

Kongres učiteljskega združenja se bo vršil od 20. do 25. t. m. v Zagrebu.

Novi delniške družbe. V letošnjem prvem polletju je bilo ustanovljenih 26 novih delniških družb.

Nov nemški dnevnik so pričeli izdajati člani »Kulturbunda« v Novem Sadu.

Letošnji jesenski velesojem v Ljubljani bo otvorjen dne 1. septembra in bo trajal do 12. septembra. Ta velesojem bo 44 prireditvev, ki bo podala vrsto kulturnih in gospodarskih razstav.

»Branilec Bohinja«. Pri koči Planina na kraju so odstranili tamošnje vojaško pokopališče iz za svetovne vojne. Kostje so prenesli v piramido, ki so jo zgradili na vzvišenem mestu nedaleč od pokopališča. Na privatno iniciativo bi morala biti vzidana v piramido ploščica iz belega marmorja z napisom: Branilec Bohinja. Ploščica pa ni smela biti vzidana, »ker ni bila v načrtu«. Zato bo morala počivati na podstrešju kočje Planine na kraju.

Traktorji na Pohorju. Tvorilnice papirja v Vevčah so nakupile v bližini »Ruške kočje« ogromno lesa. Odvažanje debel so sedaj poskusili s traktorjem, kar se pa baje ni obneslo. Zanimivo je, da so morali traktor peljati na tovornem avtomobilu do »Mariborske kočje«, ker je cestni odbor prepovedal uporabo novo zgrajene ceste, ki je do sedaj v zelo dobrem stanju.

Peki v Budimpešti se bunijo. V glavnem mestu Madžarske, Budimpešti so bili pekovski mojstri prisiljeni prodajati kruh za revne ljudi po znižanih cenah, ki jih je določila občina. Pekovski mojstri so sedaj organizirali velike protestne akcije proti tej odločbi oblasti. Smatramo, da bi takšna odredba bila prav primerna tudi pri nas, kjer se vedno peki sami določajo krušne cene.

Kratko zasedanje čehoslovaškega parlamenta. Dne 2. t. m. se je vršila v Pragi seja čehoslovaškega parlamenta, na kateri so bile rešene nekatere nujne zadeve, nato pa je bilo zasedanje parlamenta odgodeno na nedoločen čas.

Izginito je med poletom nad Tihim oceanom največje ameriško potniško letalo Harvai-Chipper s šest potniki in devet možmi posadke. Domneva se, da ga je uničil strašen vihar, ki je besnel nad delom oceana.

Med Francijo in Nemčijo je bila te dni podpisana nova trgovinska pogodba.

Angleško-italijanski pakt se najbrž še ne bo pričel kmalu izvajati, ker je angleški veleposlanik v Rimu nastopil dvomesečni dopust.

Obisk slovenskih rudarjev iz Francije

V torek dopoldan, dne 2. julija, je prispelo v Ljubljano iz Francije 70 slovenskih rudarjev in rodbinskih članov. Na štirinajstodnevno počitnice, ki jih določa Blumova zakonodaja v Franciji, so prišli, da zopet vidijo svoje in svojo milo domovino.

Drage sodruge-goste je na ljubljanski železniški postaji sprejela deputacija delavskih organizacij in ustanov. V deputaciji so bili zastopniki delavske zbornice, strokovne komisije, kulturne organizacije in posamezne strokovne organizacije. Zlasti naj omemimo tajnika Zveze rudarjev Jugoslavije s. Arha.

Po izstopu iz železniške postaje so gostje odšli v delavsko zbornico na majhen prigrizek, kjer so se izvršili medsebojni pozdravi ter so gosti dobili vsa za potovanje še potrebna poganila.

Popoldan so dragi gostje odpotovali v svoje kraje na obisk svojece.

Sodrugom želimo v stari domovini najveseljše počitnice in sprejmejo najzagotovilo naše bratske sodružnosti na svoji poti po domovini.

Značilno pa je, da pri sprejemu teh naših sodrugov ni bil zastopan izseljeniški komisarjat. Če se spomnimo na občni zbor izseljeniške zbornice, kjer se je kategorično poudarjalo, da so vsi rojaki izseljenci naša kri in če se pomislimo, da so sindikatski člani izseljeniške zbornice, potem res ne moremo umeti, kako je mogoče prezreti obisk velike skupine iz vrst našega organiziranega delavstva. Uverjeni smo, da v tem ni bil namen, vendar je neprijetno za naše rojake in nas, če ne opažamo priporočljivega interesa, kadar obišče tako veliko število rojakov, ki si služijo boren kruh v inozemstvu, svojece in nas v stari domovini.

Paletje

MAKSIM GORKI

(Prevel Tone Maček.)

41

Na mah pa se mu je razjasnil obraz in tlesknil je z dlanjo po klopi.

— Kaki časi, Jegor Petrov, a? Nekdaj — je vsak po svoji mili volji ležal na peči in se potil kolikor je hotel, a danes, — če ne vprašáš za mnenje soseda, te bo preganjala zmeda — je res ali ne?

Sam sebi se je začel smejati.

Povedal sem o tem razgovoru Jegorju, ki je dimil s svojo žgočo mahorko in skozi zobe zagodrnjal:

— Narodič je zelo po ceni!

Po kratkem molku je pristavil:

— A njegova prislovica je resnična — naj bodo bolehní ali čili, življenje jih skupaj sili! Veš — tudi v tem bomo našli kočček svoje koristi. Če uspemo da spravimo Varvaro Kirilovno v mesto, bodisi v našo tiskarno, ali pa kam za kuharico ali za gospodinjjo, bo naš tajnik lahko najlepši posel pri Astahovu zasnoval. Prepričan sem, da bo šel Gnjedoj k njemu za hlapca, radi tega je Saška pognal.

— Najbrže se motiš, — sem rekel in v dvomu zmajal z glavo.

— Jaz — da se motim? je vzkliknil Jegor in priprl kremenaste oči. — Jaz, dragi moj, vidim vse te reči in korake že za celo leto naprej, le meni verjem!

Smeje se, je nadaljeval:

— Res, prenesti naš sklad v Kuzmov dom, bi nam bilo zelo ugodno in najmanj nevarno: Mokkej je nepismen, Marja nas ne bo izdala, a sam stavec ne bo ničesar našel, — urediti moramo tako, da ne bo našel, to pa bo našega Gnjedoga.

— Pravijo — da je stavec Marjo pretepel, ker se druži z vojakom, — sem pripomnil.

Jegor je prostodušno pojasnil:

— Kako pa more on koga pretepti? Saj ne more, je preslaboten. Dokler je bil še pri močeh, je sina zbil, da je postal bebast in gluha za vse življenje. To je le Mokkej tepel svojo sestro na očetovo povelje, a on, gluheč, je ne sme preveč hudo tepsti, ker se Marje boji, ona ga sama namlati kadar ni prelena. Saj sem jo danes videl, — šla je z Varvaro Kirilovno na zeljnik zeljne glave izpodrezovati, nič ji ni bilo, hahljala se je.

Zamišljeno me je gledal in nadaljeval:

— To vse ni tako važno, dragi moj soimeneč, to so malenkosti. A nekaj drugega je; si opazil ali ne, da se naš Avdjej med nami vedno bolj dolgočasí?

— Da, to sem opazil.

— Saj, saj. Ali se ti ne zdi, da se mu ne ljubi več hoditi z nami?

— Ne, tega nekako nisem opazil.

— Nekako?

Dosjekin se je nasmehnil, trenutek pomolčal in znova tiho spregovoril:

— Za celo leto vidim vse naprej, da... Od tega vre včasih v mojem srcu, kakor da bi se v njem smola kuhala.

Na čeljusti so se mu napele mišice in stisnil je skozi zobe:

— Razumem, da moramo biti mi najbolj potrpežljivi ljudje v Rusiji, — ne bo že jutri naš praznik, tudi ne čez leto in najbrž tudi ne čez deset let, to razumem! Koliko je še dela! Vsa Rusija — je kakor gora, ki sega do nebes. Da... Da bratec, vse to razumem in se radi tega ne vznemirjam. Le bojim se, — da bi koga nekoč ne ubil.

Začel sem se bati zanj in hladna groza se je dotaknila mojega srca. — Kaj nameravaš? — sem ga vprašal in stopil tik pred njega.

Hito se je streznil in začel govoriti mehkeje, z nasmehom v očeh.

— Zdržni ljudje — so sila! O ti moj Bog, kako se mi topi srce pri spominu na tistega ključavníčarja, ki so ga na Lesni ubili! Ko se spomnim nanj, me tu notri kar nekaj privzdigne: tam — je umrl človek, jaz pa se hranim z njegovo silo in živim! Vidim, kakor da se je pravkar zgodilo: prišli so k njemu vojaki in ga pozvali — pojdimó! »Torej, — jih je vprašal, — imate ukaz da me ubijete?« Niso mu smeli odgovoriti, kaj praviš na to? »Smilite se mi, — je rekel, — da tako mladi fantje začenišate svoje življenje z umorom. Pojdimó!« In so ga ustrelili. Kakšni ljudje! Še opsovati se jih človeku ne ljubi. Tretji dan po tistem dogodku sem sedel z enim izmed njih v krčmi, — bil je čisto uničen: bedasto se je rezal in zadiral, a oči je imel čisto mrtve. Najbrže je vse tri dni pijančeval in se popolnoma zapil. Videlo se je, da ga življenje nič več ne veseli, — duša mu je umrla.

— Kaj je s teboj Jegor — sem ga spet vprašal.

Stresel se je in vстал.

(Dalje prihodnitž.)

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Nesreče na zapadnem obratu. Pred kratkim je padel kopač Koritnik Jože v 15 m globok jarek s polnim vozičkom premoga. Poleg zlomljene noge je dobil še težke telesne poškodbe. Le slučaju je pripisati, da je ostal še pri življenju. Krivda je v tem, ker ni bilo namesčeni varstvenih naprav, takozvanih lovk. Vse na varstvene naprave. Na zapadnem obratu, na takozvanem gornjem oddelku, se že več let vozijo rudarji z 12 sedežnim vozičkom (bagerjem) v jamo. Dokler je bil tir nov, je bila vožnja v redu. Sedaj pa rudarje na vsakem vzponu meče sem in tja in voz tudi večkrat iztiri, kar je pa zvezano z lahimi poškodbami. Ker imajo rudarji pripoznano, da se šteje izhod v 8-urnik, se velikokrat zgodi da se pripeljejo šele čez eno uro po delu iz jame. Temu so krivi pazniki, ker hočejo čim več producirati in izvoziti, s tem pa zadržujejo rudarje pri jaških. Ker ima vlakovodja predpisano vožnjo, mora v takem poznem času voziti z največjo brzino, kar postane za rudarje lahko usodepolno. Tako se je v torek dne 2. avgusta na popoldanski tretjini zgodila silna nesreča. Blizu izhoda je prekretnica jaslična slaba. Vsled tega se je zgodilo, da je lokomotiva šla v pravo smer, vagoni, 11 po številu, z rudarji pa so se zaleteli v oporni stenu, ber zidu. Tudi to pot je pripisati le slučaju, da se ni pripetila večja nesreča. Štiri rudarji so se morali zateči k zdravniku, ostali so pa dobili več ali manj prask po obrazu in vsem telesu. Kar se pa tiče pravočasnega izvoza rudarjev iz jame in nazaj je pa zguba za podjetje, ker če pride tretjina prepozno ven, se zmena tudi pozneje odpelje. Zato apeliramo na merodajna vodstva, da naj ukrene potrebno, da se prepreči morebitne nezgode in skrbijo za pravočasni dovoz ljudi iz jame ter da po prvih tir in preložitih prage od vhoda do novo-gotovljene proge. Prizadeži rudarji.

SV. PAVEL PRI PREBOLDU

Država naj uredi vprašanje izseljencev! Pred kratkim je prišel s svojo družino iz Belgije v našo občino J. N. Kot rudar je delal preko deset let v tamkajšnjih rudnikih. Zadnji dve leti pa je zbolel in postal za delo nesposoben. Ko je izčrpal bolniške prispevke so ga belgijske oblasti poslale preko meje. Naša občina mu je sicer dala skromno podporo (250 din mesečno), s katero pa nikakor ne bo mogel shajati. Ker ima štiri otročičke, ga tudi nihče noče vzeti v stanovanje. Nahaja se v obupnem položaju. Pri tej priliki moramo vprašati, kakaj naša država ne sklene medsebojne pogodbe z Belgijo in ostalimi državami, kjer so zaposleni naši rudarji, da bi ti prejemali od tam rente in pokojnine. N. je delal dobrih 25 let po raznih rudnikih in ima sedem let vojaščine. Zdjaj pa izgleda, da bo moral z družino vred zaradi stradanja poginiti. Ker ni nič preskrbljeno za rudarje, ki so slučajno zašli v Belgijo, bodo še mnogi delili usodo N. Merodajni, zganite se za te trpine!

ŠTORE—TEHARJE

Športni klub Štore priredi v nedeljo, dne 7. t. m. svoj drugi športni dan. Po tekmi bo velika vrtna veselica v občinskem parku na Teharjih. Poleg bogatega sporeda bo nastopilo tudi del. pevsko društvo »Bodočnost«. V slučaju slabega vremena se bo veselica vršila v prostorih gostilne »Adrinek« v Storah. Vabljeni vsi!

POBREŽJE PRI MARIBORU

I. Delavsko kolesarsko osrednje društvo za dravsko banovino, podružnica Pobrežje, priredi ob priliki Mariborskega tedna dne 7. avgusta t. l. medklubsko dirko za prehodni pokal. Start: pokopališče Pobrežje ob 6. uri zjutraj. Cilj: Maribor, nova carinarnica, Kopitarjeva ulica. Po dirki spreved skozi mesto na Pobrežje, popoldne velik vrtni koncert v gostilni Klemenšek na Pobrežju. — Družnost.

Pariz proslavlja Jauresa

Pariz, 31. julija.

Socializem v Franciji je vtelesen v velikem njegovem mislecu, vzgojitelju in govorniku Jeanu Jaurèsu (izgovori: Žorès), ki ga je šovinističen nacionalist ustrelil 31. julija 1914. ob izbruhu svetovne vojne. Vsako leto se v tem času spominjajo socialisti pa tudi drugi Francozi tega velikega moža.

Socialistične organizacije so priredile letos komemorativno proslavo 28. julija v dvorani Wagram, v isti dvorani, kamor je l. 1914. sklical Jaurès pariške socialiste na zborovanje, na katerem je hotel povedati in razjasniti stališče do vojne — pa ni mogel več govoriti, ker je na predvečer umrl mučniške smrti. — Veličastno okrašena dvorana z velikansko sliko Jaurèsa in s kipom njegovega prijatelja in sodelavca Guesda (izgovori: Géd) na odru, okrog katerega stoji socialistična mladina v uniformi — modra srajca in rdeča ovratnica. Orkester zaigra Beethovnovo simfonijo, nato socialistično himno.

Glavni govornik Paul Faure (izgovori: For), ki je strankin tajnik, je prebral rokopis zadnje-za članka, ki ga je napisal Jaurès tik pred

Navodila za naše zunanje sodruge, ki se bodo udeležili proslave 20-letnice države v Mariboru

1. Prijavite čimprej svoje udeležence nam in domačemu županstvu, da vam bo županstvo pravočasno priskrbelo znake in knjižice, brez katerih ne dobite četrtnske vožnje.
2. Na domači postaji si kupite obrazec k 12 za din 2.— in polovično karto do Maribora, ki velja za brezplačno vožnjo nazaj. V Mariboru pustite vožnjo K 12 na tabornem prostoru žigosati. Ne oddajte svojih kart pri izhodu v Mariboru.
3. Prijavite nam takoj one sodruge in sodruge, ki reflektirajo na hrano in stanovanje. Denar za kosilo din 10.— za posameznika je treba poslati takoj, nakar pošljemo nakaznico.
4. Po prihodu v Maribor se podajte takoj pred Delavsko zbornico, kjer se bo formirala naša povorka.
5. Skrbite za svoje reditelje: Na vsakih 50

udeležencev pride 1 reditelj, ki mora svoje ljudi dobro poznati. Reditelj naj ima na levem rokavu rdeč rediteljski trak.

6. Prijavite pravočasno godbe in društvene zastave. Na društvenih zastavah mora biti pripet državni trak 1 m dolžine in okrog 12 cm širine.

7. Opozarjamo vse udeležence, ki bodo prihajali iz smeri Zidani most—Maribor, da naj ne uporabljajo rednega vlaka, ki pride v Maribor ob 9.13 uri dopoldne, ker je ta že prepozen. Povorka se bo namreč začela pomekati ob 8.45 ter bo vsako poznejše uvrščanje v povorko nemogoče. Uporabljajte zatorej nočne vlake ali pa izredne vlake.

8. Po prihodu v Mariboru se obračajte takoj na naše reditelje, ki bodo imeli rdeče rediteljske trakove in upoštevajte njihova navodila.

MARIBOR

Vsem strokovnim organizacijam, delavskim kulturnim društvom v Mariboru in sosednjih občinah ter vsem obratnim zaupnikom v vednost!

V nedeljo, dne 7. avgusta s pričetkom točno ob 9. uri dopoldne se bo vršil v Delavski zbornici II. nadstropje

strogo obvezen sestanek vseh organizacijskih in društvenih odborov ter obrat. zaupnikov.

Dnevni red: Udeležba pri proslavi 20-letnice države. Na ta sestanek delegirajte tudi svoje reditelje. Prav posebno vabimo delavska kolesarska društva, da pošljejo svoje člane.

Tokrat vsi, točno in zanesljivo.

KRAJEVNI MEDSTR. ODBOR v Mariboru.

Obisk. Te dni sta se mudila v našem mestu glavni urednik ameriškega »Proletarca« s. Frank Zaitz in njegova sodružica Angela. Naše sodruge je njun obisk izredno razveselil, saj so imeli po dolgem času zopet enkrat priliko stopiti v stik s predstavnikoma slovenskega socialističnega gibanja v Ameriki, čijih imeni sta nam bili poznani že od davno poprej. Tako s. Zaitz, kakor tudi s. Angela sta se zelo zanimala za naše prilike, zlasti pa sta razgledala naše ustanove in organizacije. Upamo, da bo ta obisk mnogo doprinesel k poglavitvi stikov med nami in našimi sodruzi onostran morja. S. Zaitz in sodružica ostaneta v Jugoslaviji še do konca tega meseca, pa jima želimo, da bi te dni svojega zasluženega od-mora preživela kar najlepše.

Razstava delavske kulture v okviru jubilej- ne razstave »Maribor 1918—1938«, bo nekaj posebnega in v tej obliki prva v Sloveniji. Bo čisto pripravljena, ker mi delavci nimamo denarja za svilo in pozlato, ne za plačane umetnike in arhitekto, vendar bo zelo učinkovita in poučna. Mariborski »Vzajemnosti«, ki je razstavo organizirala, gre res vse priznanje. Razstava je razdeljena na štiri glavne dele: 1. delavska telovadba in šport, 2. delavska pesem in glasba, 3. delavski oder, 4. delavski tisk in knjiga. Naj noben delavec ne zamudi, ogledati si našo razstavo, ki bo otvorena od 6. do 15. avgusta vsak dan od 8. do 19. ure.

Izšla je »Kronika delavske kulture v Mariboru«, zelo zanimiva brošura 60 strani, ki nam podaja kratko zgodovino vseh mariborskih delavskih kulturnih, gospodarskih in strokovnih organizacij, od početkov do danes. Knjižico je spisal s. Anton Tanc in se dobiva za ceno 3 dinarjev na naši razstavi. Vsak delavec naj si jo nabavi.

Strojniki in kurjači pozor. Vabimo vse organizirane in neorganizirane strojnice in kurjače, da se udeležijo sestanka, ki se bo vršil dne 7. avgusta s pričetkom ob 9. uri v Delavski zbornici II. nadstr. Na dnevnem redu je: 1. Poročilo delegata iz Ljubljane o poteku kongresa, ki se je vršil v Beogradu. 2. Doga-

vor o udeležbi manifestacije proslave 20 letnice Jugoslavije, katere se bodo udeležili vsi strojniki in kurjači. Sestanek je obvezen za vse tovariše.

Draga moja! Kakor sem Ti že zadnjič pisal, sem Ti preskrbel službo v sosednji vasi pri kmetu, ki je Slovenec in Te bo zato lahko kmalu naučil nemški. Pridi brez skrbi, ker je tukaj dela zadosti, jesti in pijač tudi, boš lahko bila kolikor boš hotela. Obleko pa kar na sebe obleči in nikomur prej nič ne povej. Na Spičniku se okrog ene ure prav lahko pride čez mejo. Dokumente vzemi seboj toliko, da vidiš kdo si, pa Te sprejmemo. Potnega lista pa ni treba. Tudi mene so prav radi sprejeli brez tega. — Podpis.

Tragičen konec zločinca. Pri Mariborski koči na Pohorju je orožnik ustrelil pobeglega kaznjenca Črepinko, ki se je zadnje tedne potikal po Pohorju. Črepinko je obiskal Mariborsko kočjo že parkrat poprej. Prišlo mu je prav, da je gospodinja, nič hudega sluteč, pustila čez noč na pol zamreženem kuhinjskem oknu najrazličnejše dobrote za želedec. Črepinko je na ta način prišel pocieni do mesa, svinjskih glav, šunke itd. Noč pred svojim koncem je skušal vlomiti v notranjost kočje, ker na kuhinjskem oknu ni več našel, kar bi mu prišlo prav. Bil je pregan. Na »Pohorskem domu« pa je v tem času odnesel nekemu gostu izpred vrat par čevljev, ki jih je, ko so ga ustrelili, imel na sebi. Usodne noči so Črepinko pričakovali domači in orožniki. Domači so že ob 11. uri pogasili luči. Črepinko je na to čakal in se potem takoj podal na delo. Izbil je zapahe na vratih ledenice pod kočjo in vstopil. V tem hipu sta se približala dva orožnika z domačim šoferjem. Črepinko je na poziv stoj oddal skozi odprtino vrat dva strela iz revolverja. Ena krogla je švignila orožniku mimo roke. Tretja krogla pa je Črepinko občila v revolverju. Tedaj je stopil iz ledenice na plan, hoteč pobegniti. V tem pa je streljal orožnik in ga pogodil smrtno. Črepinko je bil doma iz Radizlja pri Slivnici.

V življenju je začel na stran pota, kradel je in vlamljal, po pobegu iz kaznilnice pa je bil nevaren zlasti ženskam, ako jih je zalotil na poti. Kmetje so naslednji dan prihajali v trumah ogledovat mrtveca in pripovedovali, da je marsikoga izmed njih tudi dejansko pretepel, ker je bil silno močan.

Proslava 20-letnice Jugoslavije v Mariboru

Izkaznice.

Vsem krajevnim pripravljalnim odborom smo poslali takoj po točni prijavi izkaznice in znake, poleg pa priložili še nekaj več kakor so naročili. Tako se morete tudi še naknadno prijaviti pri krajevnom odboru za udeležbo. Zadnji teden prosimo vsa naročila kot nujna na telefonsko štev. 29-15.

Krajevni odbori prijavitelj udležbo domačim postajam.

Z železniško direkccijo smo dogovorjeni, da bo odbor na podlagi prijavi sestavil skupno število udeležbe, da bodo pa tudi krajevni odbori prijavi svojim domačim postajam število udeležencev in čas odhoda v Maribor ter vrnitve iz Maribora. Prosimo, da na to prijavo ne pozabite.

Narodne noše. — Posebej vabimo na udeležbo 20-letnice Jugoslavije v Mariboru naše narodne noše.

Nadaljna navodila.

Mnogo izprašujejo zaradi zbirališč, zaradi sporeda, spreveda, zaradi voznega reda itd. Vsem sporočamo, da bomo vsa navodila pravočasno objavili.

Izkaznice in znake morajo imeti tudi Mariborčani.

Da si morejo Mariborčani nabaviti izkaznice in znake, ker tudi oni brez njih ne bodo mogli na taborišče, jih je dal odbor v prodajo mariborskim papirnim trgovinam in trafikam. Vabimo Mariborčane, da si čimprej nabavijo knjižice in znake.

Odbor za proslavo 20-letnice Jugoslavije v Mariboru.

Vse za otroka. Pedagoška centrala priredi v sklopu splošne kulturne razstave na razstavišču letošnjega Mariborskega tedna razstavo, ki bo gotovo zanimala vse vzgojitelje, zlasti pa roditelje.

Perilo, kravate, ugodno pri Jakob Lah, Maribor

CELJE

Proslava 20-letnice Jugoslavije v Mariboru 14. avgusta. Prijavne pole. Zaupnike, ki se niso oddali prijavnih pol z imeni udeležencev opozarjamo, da je skrajni rok danes, v soboto, dne 6. t. m. do 20. ure. Zamudniki storite svojo dolžnost in ne ovirajte z odlaganjem dela pripravljalnega odbora. — Sestanek vseh predsednikov, tajnikov in zaupnikov bo danes v soboto, dne 6. t. m. ob 19. uri v zletni pisarni. Dnevni red je zelo važen. Brez izjeme vsi in točno. Kdor je zadržan, naj pooblasti svojega namestnika. — Posebni vlak bo odpeljal v nedeljo, približno ob 5. uri zjutraj. Točen čas odhoda bomo pravočasno sporočili. — Zbirališče naših udeležencev in godbe na dan odhoda 14. avgusta bo v Celju pred Delavsko zbornico. Tu prejmejo udeleženci zadnja navodila. — Zletna pisarna.

Prometne prilike pri nas. V poletni sezoni imamo v Celju polno avtomobilistov-tujcev, ki se ustavljajo za par ur v našem mestu. Ti avtomobilisti pa pogrešajo prometna znamenja, kje smejo in kje ne smejo parkirati. Čudimo se mestni upravi, da ne napravi reda in namesti znamenja, da bi šlo od prometnega reda. Tuji se upravičeno jeze, da ... — Če postavi tujec svoj avto ob Celjski dom, ga spode avtoizvoščki, če ga odpelje v Razlagovo ulico, pa ovira promet in ga napodí stražnik. Napravite red, da ne bodo tuji upravičeno zabavljali nad nemogočimi prometnimi razmerami. Predstojništvo policije naj postavi stražnika pred obe kavarni, ki naj dodeli mesta in daje informacije tujcem, dokler mestna uprava ne namesti prometnih znamenj.

»Vzajemnost« vabi vse prijatelje, ki se zanimajo za kulturno delo med delavstvom, za dramatik in petje, da se prijavijo v društveni sobi ob sobotah od 18. do 20. ure.

Kino Dom - Celje

6. 7. in 8. avgusta: »Gospa Sylvelin«. — 9. in 10. avgusta: »Vihar«. — 11. in 12. avgusta: »Karlara Parizanke«. —

V ogledalu

Glas krvi v »Ljubljanskem zvonu«. Tudi naši kulturni delavci in književniki premišlujejo, kako bi postavili čim trdnejši jez proti navalu novega pangermanizma. Ta jez so našli v slovanstvu, ki je zadnji čas postalo zelo moderno. Tudi zadnji »Ljubljanski zvon« razmišlja v uvodniku o slovanstvu in meni, da je glas krvi močnejši od vseh verskih in družbeno-socialnih nasprotij, da se glas krvi vedno iznova oglašava v ljudskih množicah in da se glas krvi lahko opira tudi na gotovo stvarnost. — Če pobijamo pangermanizem s-panslavizmom, ali ne izganjamo hudiča z Belcebubom? Posebno, če bomo oprli svoje slovanstvo na rasistični glas krvi. V istem »Zvonu« beremo tudi fraze, ki so izposojene iz nacistične kovačnice, na pr. o življenjskem prostoru (Lebensraum) itd. Res je beseda samo posoda misli, vendar ji daje obliko. — »Zvon« hlabro odganja sovražnika pri prednjih vratih, ne dopušča naj, da se mu bo vtihotal v hišo pri zadnjih vratih!

All si že poravnal naročnino? Ako ne, izpolni svoje dolžnosti!

smrtjo. Ta rokopis je ohranil stavec v tiskarni strankinega časopisa. Dvorana sveto posluša zadnje Jaurèsove besede. Kot da smo v cerkvi... Nato pravi Faure: Mi vsi se danes, ob tej težki uri vprašujemo: »Kaj bi storil Jaurès? Kakšnega mišljenja bi bil Jaurès, kaj bi mislilo Vaillant, Paul Lafargue, Marcel Sembat in drugi, ki so nas vodili? Toda žal, možje, ki jih vprašujemo, so umrli in sami si moramo odgovoriti. Nimamo pravice reči: Jaurès in Guesde bi delala isto, kakor delamo mi. In vendar. Ves čas smo delali in delamo v istem duhu... Ob tem zadnjem Jaurèsovem rokopisu, ki mi ga je prinesla verna roka in ki mu je mučniška smrt dala pomen testamenta, zatrujem, da delamo in bomo vedno delali, kakor piše ta Jaurèsov testament: »Najvažnejš od vsega je stalna delavnost, neprestano prebujanje delavske misli in zavesti. V tem in samo v tem imamo poročstvo bodočnosti.«

Velikega Jaurèsa priznava vsa republikanska Francija. Tako so danes bojevniške organizacije priredile veličasten spreved, ki se je pomikal po pariških ulicah proti Pathéonu, kjer počiva Jaurès. Ker Francozom ni za velike statistične številke, temveč bolj za udeležbo v krogu prijateljev, v krogu »svojih«, kakor se reče, imajo tudi več organizacij sta-

rih bojevnikov. Za današnji komemorativni spreved je podpisalo oklic eno in dvajset bojevniških organizacij, med katerimi so na primer »bojevniki in invalidi z Alp in pariškega okrožja«, »federacija republikanskih bojevnikov«, »federacija republikanskih rezervnih častnikov«, »Seinski križ«, »unija železničarskih invalidov zapadnega okrožja« itd.

V globokem molku se je razvil in razšel veličastni spreved pred Panthéonom, kjer je Jean Louguet sprejel od bojevniške deputacije palmovo vejico, ki so jo položili na Jaurèsovo grobnico.

Kaj je Panteon? To je bila prvotno cerkev, posvečena sv. Genovefi, ki je svetniška zaščitnica Pariza. Narodna skupščina 1971. leta je pa sklenila, da jo spremeni v veličasten tempelj, v čigar grobnici naj počivajo največji Francozi. Panteon je veličastna stavba v obliki grškega križa in meri 112 m v dolžino, 84 m v širino in 9.1 v višino. V hladnem podzemlju počivajo v kamenitih grobnicah med redko izvoljenimi Gambetta, Rousseau, Voltaire, Victor Hugo, Emile Zola, Mirabeau, Berthelot in — Jean Jaurès, ki so ga prenesli v Panteon 1924. leta. V največjem francoskem socialističnem mislecu priznava republikanska Francija tudi enega največjih francoskih duhov in mož.

Halò! Halo!

Izkoristite priliko, od 1. do 20. avgusta smo odložili, da odpredamo tisoče ostankov katere imamo na zalogi od najboljše blaga po neverjetno nizkih cenah, znižamo tudi cene na regularnem blagu za 10% zato vsi v

ČEŠKI MAGAZIN MARIBOR

Ulica X. oktobra

Obiščite

VII. MARIBORSKI TEDEN

od 6. do 15. avgusta 1938

Polovična vožnja na železnih od 4. do 17. avgusta t. l.

Veliki narodni tabor 14. avgusta 1938

Jubilejna kulturna razstava ob priliki proslave 20-letnice Jugoslavije v Mariboru

Velika gospodarska in kulturna revija

Industrija - Tekstil - Trgovina - Obrt - Kmetijska razstava - Razstava cest - Tujskoprometna razstava - Fotoamaterska razstava - Filatelistična razstava - Gostinstvo - Vinska pokušnja - Ženska ročna dela - Razstava narodnih noš iz vseh krajev države - Razstava "Nanos" - Čebelarstva razstava - Razstava malih živali - Koncertne in gledališke preditve - Sportne preditve - Veselični park na razstavišču itd.

Mariborski otok, najlepše kopalnice v Jugoslaviji - Zelene romantično Pohorje - Vinorodne Slovenske gorice - Gostoljubni, lepi Maribor Vas vabijo!

KRANJ

Občinska seja. Na občinski seji, z dne 29. julija, se je za vlaganje ukrenilo sledeče: Odobren je bil sklep uprave Mestne hranilnice, ki je v 1938 v Mariboru podarila znesek 100.000 din za zgraditev novega Prosvetnega doma, ki ga bo zgradilo »Prosvetno društvo« v Kranju. Za častnega občana je bil sprejet notranji minister dr. Korošec in sicer z velikim odobravanjem sedajne večine. Sprejet bil tudi sklep vodovodnega odbora, da se nadalje od gradnje novih hiš plača 1.5% občinske takse od celotne stavbene vrednosti, v svrhu zgraditve novega vodovoda. To novo občinsko takso morajo plačati tudi vsi oni hišni posestniki, ki so nove hiše zgradili od leta 1935 dalje. Potrjen je bil tudi računski zaključek Mestne hranilnice za leto 1937, katerega prebitke je zadovoljiv in to predvsem na račun poslovanja z številnimi malimi vlagatelji in dolžniki. Zanimivo je tudi, da je bil sprejet sklep, da se za leto 1938 zmanjša dajatev za zemljišne davke.

Tako težke opeklje na nogah je dobil tesar Lokar Viktor iz Struževa, da je moral iskati pomoči v ljubljanski bolnici. Ko je polil z bencinom drva v štedilniku, se je bencin vžgal v steklenici. Nastala je eksplozija, goreča tekočina se mu je v trenotku razlila po nogah. Ravnajte z bencinom previdno.

Protizidovska kampanja se je pričela tudi v Italiji. Na povelje fašistične stranke so pričeli čistiti v šolah, zlasti pa na univerzah, kjer nameravajo odstraniti vse učitelje in profesorje židovskega pokolenja.

Ob priliki obiska Narodnega tabora obiščite tudi tvrdo

Justin Gustinčič

ker bo v Vašem interesu, da boste našli stalno tvrdo, katera razpolaga z vsemi predmeti Vaše uporabe

Vsake vrste cevi, osovine, jermenice, ležaje kovine, betonsko železo, orodje, poljedelske stroje, tračnice, mlinske naprave ter vsake vrste železa. Specialna mehantična delavnica, trgovina koles znamk Styria, Dürkopp, Legnano in še drugih znamk. Motorna kolesa »BSA«, angleška pneumatika »Dunlop« ter nadomestni deli. — Automatska bencinska črpalka.

Maribor, Taltenbachova 14

JESENICE

Podražanje sladkorja na Jesenicah. Prejeli smo tale popravek: Objavili ste notico »Podražanje sladkorja na Jesenicah«, čije vsebina ne odgovarja resnici, pa Vas v ljudo prosimo, da brez ozira na zakon o tisku prinesete tale popravek: Sladkorne tovarne prodajajo svoje zaloge sladkorja po nespremenjenih cenah in zato veljajo tudi za nadalje za Jesenice te-le franko cene, t. j. z uračunjenim vozarino, drž. trošarino in skupnim davkom na poslovni promet (za vagonške pošiljke); drobni kristalni sladkor (sipa drobna) po 12.70 din za kg, debeli kristal (sipa debela) po 12.80 din za kg, kocke (v zabojih po 50 kg) po 14.50 din za kg. Ti podatki dokazujejo, da je vest, ki ste jo objavili v Vašem cenj. listu 23. julija popolnoma neosnovana, zato pričakujemo, da boste resnici na ljubo in v obvestilo širokih krogov čitateljev, priobčili ta popravek. S spoštovanjem Savez Fabrika Sečera Kraljevine Jugoslavije. — Prinašamo ta popravek, besedo ima naš informator. Uredništvo.

Obrtna razstava oblačilne stroke. Ob priliki svojega 15-letnega delovanja priredi obrtno krojaško in šiviljsko združenje radovlijskega sreza v prostorih osnovne šole na Jesenicah v dne 7. do 10. avgusta t. l. razstavo mojstrskih in vajeniških del ter razstavo obrtnega šolstva. Razstava, ki bo sploh kot prva obrtna razstava in posebej še izrecno krojačev in šivilj, bo po svojem obsegu res strokovna in tudi zanimiva. Okoli 100 mojstrov in mojsterc ter okoli 80 vajencev nam bo prikazalo prav vsa v poštev prihajajoča oblačila, obrtno šolstvo pa, kako važna je poleg delavnice obrtna šola za vajenca. Videli bomo, kako vajenec napreduje v delavnici, kako v šoli in kako se mora obrtnik izpopoljevati — potom strokovnih tečajev in strokovnih knjig, z razstavami pa seznanjati javnost o razliki solidnega obrtnega dela od konfekcijskega itd. — Uprava združenja bo izdala tudi primerno brošuro, v kateri apelira, posluživati se pri nabavi oblačil v prvi vrsti domačih obrtnikov. Apeliramo na vso javnost, da se te razstave res polnoštevilno udeleži in pripomore prirediteljem do željenega uspeha.

STUDENCI PRI MARIBORU

Priprave za proslavo 20 letnice Jugoslavije se vršijo tudi v tuk. občini zelo intenzivno. Vsa društva so se sporazumela za korporativno udeležbo proslave. Knjižice in znaki so vsem društvom in posameznikom za dan 4 na razpolože v občinskem uradu. — Hišni lastniki se že sedaj naprošajo, da naj ob dnehu proslave na vse hiše razobešijo zastave. **Občina Studenti bo zastopana na kult. razstavi z 10 grafikonov, iz katerih bo razviden razvoj tako glede naraščanja prebivalstva v zadnjih 20. letih, št. št. hiš, proračunov in socialnega skrbstva, zlasti pa bo zanimiv pregled priseljevanja po zadnji gospodarski krizi.** Kajti malokatera občina »beg z dežele« tako občuti kakor ravno predmestja Maribora. Občina hoče z razstavo pokazati uspehe svoje delavnosti in sposobnosti.

Veselica del. kult. društva »Vzajemnost«, ki se vsled slabega vremena v nedeljo, dne 31. julija ni mogla vršiti, se bo vršila v nedeljo, dne 14. avgusta ob 15. uri v vseh prostorih gostilne Mraz. Veselica se bo vršila ob vsakem vremenu. Ob 14. uri zbirališče pred gostilno Majhenič, na to skupen odhod na veseljni prostor. Vabljeni vsi prijatelji in vsa bratska društva.

Medklubska dirka senjorjev, katero je priredilo I. Delavsko kolesarsko društvo v Studencih ob priliki 10 letnice, je bila iz tehničnih razlogov razveljavljena. Vse podružnice se naprošajo, da vzamejo to na znanje. Družnost. — Odbor.

Pozor, dame in gospodje!

Izrabite priliko 20 odst. popusta za trajne kodre za čas Mariborskega tedna. Higijenska brivnica. Prvovrstna postrežba.

Salon Knez, Maribor

Sodna ulica šte. 9

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno doma. — Postranski zaslugek. Dopisi: »Anos«, Maribor, Orožnova 6.

B. RANGUS - KRANJ

zlatar in juvelir sodni cenilec

Velika zaloga zlatnine, ur, jedilnega orodja, kristala, optike itd. Zahtevajte brezplačni cenik!

Otvoritveno naznanilo!

Cenjenemu občinstvu v ljudo naznanjava, da sva otvorila s 1. avgustom **moderno trgovino z najboljšimi čevlji znane znamke**

„KING-SHOE“

v Mariboru, Gosposka ulica št. 30 (Hotel Zamoč) Potrudila se bova cenj. odjemalce čimbolje zadovoljiti z prvovrstnim blagom po konkurenčnih cenah. Priporočava se

TURK & VREMEC

Maribor v avgustu 1938.

Za konzorcij izdaja in urejuje Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.

Proti reakciji kulturno delo

Prvobitna naša naloga!

Vse delavsko gibanje, vse delavske organizacije so vedno uvidevale in poudarjale, da je kulturna zaostalost človeštva največ kriva strašnih današnjih političnih in socialnih razmer. Proti delavstvu so nastopali vedno kapitalisti in reakcionarci. To nas uči fevdalna doba, ko sta klerikalizem in viteštvo tlačila podanike vsak s svoje strani. Hotela sta imeti hlapce, sužnje, tovarno živino. Zato je tudi delavski boj v prejšnjih letih veljal tema dvema zaveznikom.

Po hudih bojih si je delavstvo izvojevalo nekaj političnih in socialnih »zaščitnih« pravnic, ki jih označuje današnja gospoda kot milost ali nagrado delavstvu, čeprav ima delavstvo do teh in še več pravic, to je, do enakopravnosti, naravno pravico.

Zasluga delavstva so vse pridobitve, zasluga delavstva je, da je velik del človeštva iztrgan analifetizmu.

Ta napredek pa reakciji ni všeč. Ljudje znajo čitati, misliti, poznajo naravne zakone in socialne in politične probleme. To pa je nevarno.

PTUJ

Moderni sužnji. Da delavci nimajo nikjer posebno dobro vemo, toda po nekod izrabljanje uslužbencev presega včasih vse meje. Za danes se dotaknemo le dveh slučajev. Delavec tvrdke B. vozi skoro dnevno iz precej oddaljenega skladišča v trgovino na ročnem vozu 1—2 soda bencina in mora vleči, da mu pojema sape. — Drugod se spet višji nastavljenec dejansko loti vajenca, da mora iskati zdravniške pomoči. — Mislim, da ne bo škodovalo, če bi nadzorna oblast takim človekoljubom posvetila nekoliko več pozornosti.

Književnost

Doc. dr. Stojan Bajič: »Kolektivni smlouva v jhoslovanském právu«. V mesečni reviji »Pracovní Právo«, katero izdaja socijalistična centrala strokovnih organizacij v Pragi pod uredništvom s. Jaromira Hlaváčka, je objavil v julijski številki doc. dr. Stojan Bajič iz Ljubljane pod gornjim naslovom članek: »Kolektivna pogodba v jhoslovanskem právu«. Članek je prevedel iz slovenskega rokopisa v češčino redaktor g. J. K. Strakaty. Dr. Bajič razlaga v tem članku, ki naj vzbudi pri Čehih zanimanje za delovno pravo bratskega naroda, za položaj kolektivne pogodbe po obrtnem zakonu, kakor tudi razsodično postopanje v slučaju sporov iz kolektivne pogodbe v ministrski naredbi v minimalnih mezdah in posredovanju ter razsodiščih z dne 12. februarja 1937. Članek opozarja tudi na pripadajočo jhoslovansko literaturo o kolektivnih ugovorih. a. r.

Rum Likerji
Pelinkovec
Cognac
Jajčni konjak
Vermouth vino
Malinovec

JOSIP BAUMAN

veležganjarna, izdelovalnica ruma
konjaka, likerjev in sadnih sokov
ŠT. ILJ PRI MARIBORU

Pristna slivovka
Pristni brinjevec
Sadno žganje
Droženka
Vinski kis
Spirit 96%

Vsi ti izdelki se dobijo v vsaki količini v novo otvorjeni, točilnici gostilne „Wilson“ Maribor, Aleksandrova 53

Telefon šte. 24-37 po najnižjih cenah

Prvovrstna štajerska vina lastnega pridelka

Otvoritev na novo preurejene prodajalne!

Svojim cenj. odjemalcem v ljudo sporočam, da bom zopet otvoril na novo preurejeno prodajalnice za vse vrste mesa, prekajeno meso, mesne izdelke in delikatese na

Aleksandrovi cesti 19

Prodajalna je popolnoma preurejena in opremljena z vsemi higijeničnimi in tehničnimi novostmi, kakor tudi hladilnimi napravami.

Za obilen obisk se najtopljeje priporoča

Josip Benko

Maribor, Aleksandrova c. 19
in Glavni trg